

De Kracht van de Provenierswijk

Toekomstvisie Provenierswijk, opgesteld door bewoners.

April 2014

Concept 11-04-2014

Concept De Kracht van de Provenierswijk_Toekomstvisie door bewoners - 11-04-2014

Inhoudsopgave

Doelstelling

Aanpak

Provenierswijk, algemene kenmerken

Fysiek

Sociaal

Onderdeel stedelijk netwerk

Toekomstvisie

Algemene uitgangspunten

1. Fysiek

- a. Beeldkwaliteit**
- b. Stedenbouwkundige situatie en beheerbaarheid**
- c. Grondwater; funderingen**
- d. Milieu**

2. Sociaal

- a. Sociaal economisch**
- b. Sociaal cultureel**
- c. Sociaal: demografisch**
- d. Sociaal: ruimtelijk**

Voorwoord

“Een slimme wijk is op haar toekomst voorbereid”

Met deze variant op een bekende volkswijsheid werden de bewoners van de Provenierswijk in de loop der jaren steeds opnieuw geconfronteerd. Recente aanleidingen waren de “Wijkvisie Provenierswijk PWS Rotterdam” (2009) van woningbouwvereniging Patrimonium (thans Havensteder), de realisatie van het nieuwe Centraal Station, maar ook de sloop van een aantal panden in de Proveniersstraat en de komende herontwikkeling van verzorgingshuis De Provenier. Maar ook anderszins is de wijk voortdurend in ontwikkeling: soms in de gewenste, maar soms ook in een minder gewenste richting.

*Een aantal bewoners heeft gemeend dat het beter is om minder ad hoc op al deze ontwikkelingen te reageren, en meer vanuit een samenhangende visie op de gewenste toekomst van de Provenierswijk. De Werkgroep Wijkvisie, bestaande uit 8 bewoners, heeft hierover de afgelopen drie jaar veel nagedacht en gediscussieerd. Onderstaand conceptstuk **De Kracht van de Provenierswijk** is hiervan het resultaat.*

De werkgroep hoopt hiermee een bijdrage te leveren aan een mooie en attractieve woonwijk, ook in de toekomst. Want de Provenierswijk is het waard.

De Werkgroep Wijkvisie.

Doelstelling

De Provenierswijk is een centraal-stedelijke wijk die in het brandpunt ligt van een dynamische stad. De visiegroep heeft daarom een visie op de toekomstige ontwikkeling van de wijk gemaakt in de vorm van een ruwe schets, die een kader moet vormen om nieuwe ontwikkelingen op zowel fysiek als sociaal-cultureel gebied te toetsen en te begeleiden. Voor die visie wil de groep draagvlak creëren. Draagvlak bij zoveel mogelijk bewoners is een basisvoorwaarde voor zinvolle activiteit.

Het is bedoeld als dynamische en inspirerende tekst, die aangepast en aangevuld kan worden en afgestemd op ontwikkelingen in de omgeving en de wijk. Maar ook een tekst die aan beleidsmakers duidelijkheid verschaft over hoe er door bewoners over de toekomst van de wijk wordt gedacht.

Onze wijkvisie beoogt tevens geen afgerond ontwerp te zijn, maar meer een programma, een antwoord op de wijkvisie van PWS (2009) waarop vanuit de wijk veel kritische geluiden kwamen.

Aanpak

Allereerst zal een beschrijving worden gegeven van de wijk in haar huidige vorm..

Vervolgens zal de visie op de gewenste toekomst van de wijk worden gegeven. -

Er is daarbij een duidelijk herkenbaar verschil tussen korte en lange termijnonderdelen. - -

De Werkgroep Wijkvisie Provenierswijk is voorstander van een planmatige, brede aanpak, maar ook met oog voor detail. Dit met respect kijkend naar bestaande bouwkundige en omgevingskwaliteiten, de huidige doelgroepen en sociale netwerken, maar ook openstaand voor verander- en verbetermogelijkheden.

Provenierswijk, algemene kenmerken

Fysiek

De Provenierswijk is een kleine, overzichtelijke wijk, die bestaat uit drie verschillende buurten (Hoevebuurt, Jacob Loisbuurt en Molenwaterwegkwartier) die worden ingesloten en omgeven door zogenaamde 'gouden randen' (Singels, Walenburgerweg en Schiekade). De 19e eeuwse uitstraling, met name langs de singels, maar veelal ook in de zijstraten, behoort tot één van de bepalende hoofdkenmerken. Voor een deel is deze kwaliteit aangetast, met name door de stadsvernieuwingsactiviteiten in de Jacob Loisbuurt. De andere twee buurten hebben hun oorspronkelijk karakter grotendeels behouden. Vermeldenswaard is de Proveniersstraat: na recente renovatie van panden en herinrichting van de buitenruimte heeft deze straat in dit opzicht een kwaliteitsimpuls ondergaan. De aanwezige kleinschalige en hoogwaardige horeca ondersteunt dit verder.

Bij het Zuster Hennekeplein is, in tegenstelling tot de rest van de wijk, sprake van complete nieuwbouw. Dit plein neemt daardoor een aparte positie in.

Gezien haar bouwwijze (merendeels op houten palen) is de wijk gevoelig voor de grondwaterstand.

Vanwege haar ligging (omgeven door belangrijke verkeersaders) is het milieu - w.o. luchtkwaliteit, geluidsoverlast, bezonning - een aandachtspunt.

Sociaal

De sociale en economische kenmerken van de verschillende delen van de wijk volgen als het ware de ruimtelijke karakteristiek. De binnenkant en zijstraten van de diverse buurten (met name de Jacob Loisbuurt) worden gekenmerkt door relatief lage inkomens, terwijl de randen meestal modaal en bovenmodaal zijn.

De Jacob Loisbuurt bestaat grotendeels uit sociale woningbouw, en is vrijwel geheel in handen van woningcorporatie Havensteder (het voormalige Patrimonium Woning Stichting). Deze buurt kent een hoge mate van culturele diversiteit en mede daardoor weinig sociale cohesie.

- *Diverse samenstelling met veelal lage inkomens*
- *Culturele diversiteit en binnen culturen wel, maar tussen culturen relatief weinig cohesie*
- *Gezinsgrootte op een aantal plekken bovengemiddeld met als gevolg hoge druk op de buitenruimte*

De Hoevebuurt, ook cultureel divers, wordt gekenmerkt door een relatief hoog percentage eigen woningbezit en heeft eigenschappen van 'een dorp in de stad' ('urban villagers'). Dit resulteert bijvoorbeeld in een hoge mate van sociale cohesie en betrokkenheid van de bewoners bij de inrichting van hun straat.

- *Diverse samenstelling met lage inkomens en middengroepen*
- *Culturele diversiteit, maar ook stabiliteit, Veel bewoners/eigenaars met lange woongeschiedenis.*
- *Gezinsgrootte is gemiddeld/klein. Ook eenpersoonshuishoudens duidelijk aanwezig.*

Het Molenwaterwegkwartier kent een diverse samenstelling met eigen woningbezit (met name aan de Proveniersstraat), en huurwoningen (met name aan het Zuster Hennekeplein).

- *Diverse samenstelling met zowel lage inkomens als middengroepen*
- *Culturele diversiteit, maar ook stabiliteit, wat zeker opgaat voor de woningen in het gedeelte van de Proveniersstraat tussen Proveniersplein en Molenwaterweg. Hier zijn veel bewoners/eigenaren aanwezig met een lange woongeschiedenis.*
- *Gezinsgrootte is gemiddeld/klein. Ook een duidelijk percentage eenpersoonshuishoudens aanwezig.*

De twee singels (Proveniers- en Spoorsingel) vormen door hun groene en historische karakter gezichtsbepalende parels binnen de wijk. Sociale kenmerken:

- *Met name middengroep aanwezig*
- *Minder etnische variatie, wel cultureel divers;*
- *Gezinsgrootte is gemiddeld / klein*

De randen van de wijk zijn: de Stationssingel, de Walenburgerweg en de Schiekade. Deze hebben ieder een eigen karakteristiek, maar worden alle drie sterk bepaald

door het aanwezige verkeer, waardoor de intimiteit die de rest van de wijk kenmerkt, daar minder aanwezig is. Alle drie worden gekenmerkt door de aanwezigheid van relatief veel eigen woningbezit. Een bijzonder element vormt hier het rijksmonument Ungerplein, een ontwerp van architect van den Broek dat begin jaren '30 tot stand kwam.

- *Diverse samenstelling met zowel lage inkomens als middengroepen*
- *Menging met zakelijk gebruik; vooral van toepassing voor de Schiekade en de Walenburgerweg*

Onderdeel stedelijk netwerk

De Provenierswijk is een stadswijk die vanwege haar ligging maar ook sociaal en ruimtelijk verbonden is met het stedelijk netwerk.

Haast als vanzelfsprekend heeft de Provenierswijk, vanwege haar unieke combinatie van redelijk rustige en groene woonwijk, en anderzijds de onmiddellijke nabijheid van het Centraal Station en stadscentrum, voor uiteenlopende bevolkingsgroepen een zeer aantrekkelijke woonfunctie.

Het Proveniersplein is door de aanwezigheid van het Centraal Station, de haltes voor taxi's en openbaar vervoer een vanzelfsprekend onderdeel van het stedelijk netwerk.

Het Proveniersplein, de Proveniersstraat en de twee singels vormen hiernaast de meest 'openbare en stedelijke' onderdelen van de wijk.

In de Proveniersstraat (en Molenwaterweg) is een bestand aan winkels en horeca aanwezig dat in groeiende mate bijdraagt aan een positieve koppeling van de wijk aan de stad.

De twee singels (Proveniers- en Spoorsingel) vormen door hun groene karakter en de zich hierlangs bevindende 19^e eeuwse architectuur op vanzelfsprekende wijze 'trekkers' op stedelijk niveau.

Het Zuster Hennekeplein (gelegen in de Molenwaterwegbuurt) heeft door de aanwezigheid van het Albedacollege een vanzelfsprekende stedelijke rol; de inrichting van de openbare ruimte is hier recent aanzienlijk verbeterd.

Het Baljuwplein heeft door haar groene invulling en de voetbalkooi een uitloopfunctie voor de buurt, maar geen wezenlijke betekenis op het niveau van het stedelijk netwerk.

Het Jacob Loisplein (in feite een iets verbrede straat waardoor de ruimte op sommige plekken het karakter van een plein heeft) die door haar speelplaats een uitloopte functie voor de buurt heeft, heeft in vroeger tijden een meer stedelijke rol gekend omdat hier veel winkels gevestigd waren. Deze zijn inmiddels allemaal verdwenen. De resterende winkelruimte is niet meer als zodanig in gebruik. Hier ligt dan ook een vraag voor de toekomst (locatie, prijsstelling, gebrek aan ondernemers).

De Stationssingel is in toenemende mate de voornaamste toe- en afvoeroute naar de wijk en de Noordkant van het Centraal Station, zeker na de introductie van het eenrichtingsverkeer in de Proveniersstraat. Aangezien de straat ook een belangrijke woonfunctie heeft en hier bovendien ook scholen aan gelegen zijn, ligt hier een opgave voor de toekomst.

De Schiekade: is een van de belangrijkste verkeersaders van Rotterdam, en vormt door zijn grootschalige verkeersfunctie een duidelijke barrière en grens van onze wijk. De grootschaligheid wordt hier nog eens extra benadrukt door de grootschalige en zakelijke functies die in de panden langs de Schiekade gehuisvest zijn. De Schiekade vormt een van de gebieden in Rotterdam waar het fijnstofgehalte boven de Europees vastgestelde norm ligt, en vormt hiermee een gevaar voor de volksgezondheid in onze wijk en in Rotterdam.

De Walenburgerweg: is eveneens een belangrijke verkeersader, maar heeft een geringere barrièrewerking dan de Schiekade. Hier is de woonfunctie prominenter aanwezig.

Het Rijksmonument Ungerplein dat aan de Schiekade gelegen is, vormt op dit moment een kaal plantsoen met enkele bomen en vuilcontainers. Voor het plein zijn door architectenbureau Broekbakema plannen gemaakt voor herinrichting die nog steeds niet tot uitvoering gekomen zijn. Gezien de potentie van de plek en de beloftes die hier aan bewoners gedaan zijn, ligt ook hier een opgave voor de toekomst.

Toekomstvisie

Algemene uitgangspunten

De Werkgroep Wijkvisie is voorstander van een planmatige, brede aanpak, evenwichtig en toekomstgericht. Op ruimtelijk niveau betekent dat: uitgaan van bestaande bouwkundige en omgevingskwaliteiten. Op sociaal, economisch en cultureel niveau gaat de werkgroep uit van huidige doelgroepen en sociale netwerken. Hierbinnen neemt de Jacob Loosbuurt, door de culturele diversiteit in combinatie met de relatief grote aantallen kinderen en daarmee samenhangende druk op de openbare ruimte, een aparte positie in. Dat vereist specifiek beleid in de richting van een meer evenwichtige bevolkingsopbouw. De kwaliteit van de Hoevebuurt (rust, scholen, zorg voor de beeldkwaliteit, betrokkenheid bewoners) moet hierin een inspiratie zijn. Voor de kleinschalige kwaliteit en uitstraling van de Molenwaterwegbuurt geldt dit evenzeer.

De visie is onderverdeeld in uitgangspunten en maatregelen. Deze zijn schematisch weergegeven. Zie onderstaande tabellen.

1. Fysiek

1a. Beeldkwaliteit

Uitgangspunt	Maatregel
De uitstraling van de buurt bepaalt haar aantrekkelijkheid. Een opgeknapte en aangeheelde buurt heeft positieve invloed op het gedrag van haar inwoners (minder vandalisme, beter onderhoud).	- Wegwerken van goedkope renovaties is daarom noodzakelijk. - Zorgvuldig vormgeven van nieuwbouw waarbij 'aanhelen' de invalshoek vormt is een eerste vereiste.

Concept De Kracht van de Provenierswijk_Toekomstvisie door bewoners - 11-04-2014

- De historische, 19^e eeuwse uitstraling is uniek voor Rotterdam en van belang voor de aantrekkelijkheid van de wijk. Daarom is behoud en versterking hiervan een belangrijk punt.
- Strategische pilot projecten zijn van belang als richtinggevend voorbeeld voor de toekomstige aanpak in de Provenierswijk.

- Op sommige plekken is sprake van uitgesproken 'armoedige' architectuur en/of slecht onderhoud (bijvoorbeeld het bouwblok gelegen tussen de van der Sluysstraat, Obreenstraat en Schefferstraat)
- Hoek- en andere (oorspronkelijke) winkelpanden hebben een beeldbepalende functie in de wijk, en bieden uitstekende mogelijkheden op het gebied van functieverrijking. Nu zijn het vaak vergeten items, met een veelal onduidelijke en introverte bestemming.

- Naoorlogse nieuwbouw en renovatie dient meer aangepast te worden aan architectuur van de wijk.
- Het voormalige klooster Walenburgerweg dat zich in de zichtlijn van de Pieter de Raadtstraat bevindt, kan bijvoorbeeld als ankerpunt voor verbetering van die straat worden benut; een aanpak van deze straat kan ook effect hebben op de aanpak van de omliggende straten.
- Waar mogelijk deze architectuur vervangen door stijlvollere architectuur. (Het als voorbeeld genoemde bouwblok ligt op een stedenbouwkundig bepalende locatie ; de eerste keuze zou gedeeltelijke afbraak moeten zijn en vervanging door kwalitatief hoogwaardiger gevelwanden; in het geval dit qua kosten niet haalbaar is, vormt kwaliteitsverbetering door bijvoorbeeld kozijnvervanging overeenkomstig de originele situatie wellicht een optie.)
- Stimuleren dat deze plekken een visueel open en uitnodigende functie krijgen. Voorbeeld: wijkkringloop *De Habbekratz in de Van der Sluysstraat*.

Een groene uitstraling is belangrijk voor de kwaliteit van het leefklimaat, zeker in het relatief stenige binnengebied. Dit sluit aan bij gemeentelijk beleid: vergroening van de stad. 	- Algemeen: met name 'in de straatjes' vergroenen: = verzachten, veraangename van beleving. - Meer specifiek: de verzorgde, groene en karakteristieke uitstraling van m.n. de singels ook de zijstraten (m.n. ook de Jacob Loisbuurt) intrekken. - Specifiek: de Jacob Loisstraat is recent m.b.v. WWI-gelden in beperkte mate vergroend; e.e.a. vindt in meer of mindere mate ook in andere straten plaats, vaak gedragen door vrijwilligers ter plekke. Deze lijn continueren. - Specifiek: het Zr. Hennekeplein (woonplein, met school) is inmiddels fraai vergroend.
Achtergevels. De visueel bedroevende kwaliteit van veel achtergevels sinds de renovatie in m.n. de Jacob Loisbuurt veroorzaken een neerwaartse druk op de leefbaarheid van de wijk en maken beschreven gewenste ontwikkelingen moeilijker.	Daarom: waar mogelijk ook deze kwaliteit aanpakken/verbeteren door verwijdering van trespas en vervangen door bakstenen gevels.
Planmatige aanpak van de beeldkwaliteit is van groot belang om een evenwichtige langjarige aanpak te waarborgen en onsamenhangend ad hoc beleid te voorkomen.	Beeldkwaliteitsplan: De werkgroep streeft ernaar dat een beeldkwaliteitsplan gemaakt wordt voor de wijk, ingegeven door het feit dat vele nieuwbouwen tot dusverre in sterke mate afbreuk doen aan de karakteristiek van het gebied. (Voor onderbouwing en aanzet beeldkwaliteitsplan, zie bijlage a. en bijlage b.) 1. Het beeldkwaliteitsplan dient uit te gaan van de kenmerken die in de 19^e eeuwse architectuur van de wijk

	aanwezig zijn (afwijkingen daarvan moeten worden geëxpliciteerd.) 2. Trefbegrip hierbij is ‘repareren’, vooral die locaties die geschonden zijn door de stadvernieuwingsoperaties, (zowel ‘gerenoveerde’ 19^e eeuwse panden als ‘niet passende’ nieuwbouw)
Spanningsveld: “Behoud versus Vernieuwen”.	De discussie: “Handhaven en alleen bij aantoonbare noodzaak nieuwbouw”, versus “behouden waar mogelijk, maar in de context passende nieuwbouw welkom” steeds blijven voeren. (Met in beide gevallen als startpunt: waar mogelijk reconstructie/verbetering van tijdens de renovatie aangetaste gevelarchitectuur).
Inrichting openbare ruimte. Ter plaatse van de singels, het Proveniersplein, het Zuster Hennekeplein en de Proveniersstraat heeft een herinrichting plaatsgevonden. De zijstraten daarentegen in de diverse buurten zijn nog voorzien van een ‘armoedige’ stoffering. Een voorbeeld hiervan is de Steeg (tussen van de Sluysstraat en Schiekade, de ontsluiting van theater het Kapelletje) die een weinig uitnodigende route vormt.	Daarom: ook deze zijstraten en buurten voorzien van een overeenkomstige bestrating en verlichting als gerealiseerd op de singels.

1b. Stedenbouwkundige situatie en beheerbaarheid

Uitgangspunt	Maatregel
- De ligging van de Provenierswijk in de nabijheid van het centrum en het Centraal station leiden ertoe dat bewoners regelmatig worden geconfronteerd met (grote) stadsproblematiek: diefstallen, vandalisme, junks, zwervers, aanrandingen op straat. - Bij stedenbouwkundige ingrepen heeft de beheerbaarheid van de openbare ruimte hoge prioriteit. - Bij de introductie van nieuwbouw dient aangesloten te worden op bewezen kwaliteiten die de grootste woonkwaliteit en de minste overlast/beheerbaarheid veroorzaken.	- Toepassen van gesloten bouwblokken met privétuinen op het binnenterrein. - Aan de voorzijde van woningen vermijden van restruimte, inhammen, onduidelijke plekken of kwetsbare privéruimte. (deze aan de achterzijde van de woning, in de binnenterreinen of op een hogere verdieping in de gevels situeren) - Aansluiten bij 19e eeuwse blokarchitectuur met veel voordeuren aan de straat (geen portieken of galerijen, maar binnentrappen vanuit de eigen woning naar de eigen voordeur aan de straat) en strakke rooilijnen (zoals nu in Hoevebuurt aanwezig; dit functioneert goed) Daarnaast: - Voor de wijk kenmerkende straatprofielen handhaven. Indien de woningdifferentiatie een stapeling van woningen vereist, dit niet realiseren middels eenlaagse appartementen aan een portiek, maar uitgaan van gestapelde maisonnettes met eigen voordeur aan de straat. Dit resulteert in grotere woningen met een langere verblijfsduur tot gevolg, en een grotere binding met de straat.

Concept De Kracht van de Provenierswijk_Toekomstvisie door bewoners - 11-04-2014

Gebrek aan buitenruimte in relatie tot het (grote) aantal kinderen leidt tot te grote druk op deze ruimte, met name in de Jacob Loisbuurt.	In Jacob Loisbuurt: waar mogelijk/gewenst, bij gelijk blijven van het aantal kinderen: op termijn 'lucht in de buurt' creëren door verwijderen van (een deel van een) blok ten behoeve van een volwassen buurtplein met veel groen en ruimte voor recreatie, ontmoeting en speelgelegenheid. Indien het aantal kinderen substantieel vermindert, vervalt deze noodzaak.
--	---

1c. Grondwater; funderingen

Uitgangspunt	Maatregel
Vanwege de bouwwijze (merendeels op houten palen) enerzijds, en de ligging (in het centrum van de stad; pal naast Centraal Station en nabij hoogbouw) anderzijds, is de grondwaterstand en dus de staat van de funderingen - essentieel voor het voortbestaan van de wijk in haar huidige vorm - een belangrijk aandachtspunt.	Helder krijgen van de waterhuishouding in de wijk en de invloed hiervan op de funderingen. Waar nodig de grondwaterstand gecontroleerd op het goede peil brengen en houden. Bij aangetaste funderingen bevorderen dat funderingsherstel wordt toegepast.

1d. Milieu

Uitgangspunt	Maatregel
• Gelegen tussen een aantal belangrijke verkeersaders is met name de luchtkwaliteit een potentieel gevaar voor de volksgezondheid in de wijk. • Vanwege de ligging pal tegen het Centraal Station en naast de drukke Schiekade, is de geluidsoverlast lokaal een belangrijk aandachtspunt. • Hoogbouw ten zuiden van het Station heeft al zijn invloed op de bezonning van de wijk. Deze situatie kan bij nieuwe hoogbouw verder verslechteren.	• Waar nodig en mogelijk maatregelen nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren, zoals: verder vergroenen van de wijk; beperken meest vervuilende auto's en vrachtwagens via / langs de Prov.wijk naar het CS en de stad; etc. • Maatregelen (doen) nemen om geluidsoverlast van drukke wegen resp. CS te beperken. • Maatregelen om de bezonning in de wijk te waarborgen en verslechtering te voorkomen. (Zie ook acties in het verleden van Werkgroep CS)

2. Sociaal:

a. en b.: Economisch en cultureel

We zoomen hierbij met name in op de:

Jacob Loisbuurt.

Deze wordt (zoals ook al boven beschreven) gekenmerkt door

- Een hoog percentage mensen met lage inkomens en met een uitkering.
- Een zeer grote mate van culturele diversiteit. Bewoners van Marokkaanse, Turkse en Kaap Verdianse origine zijn oververtegenwoordigd.
- Relatief veel grote gezinnen en grote aantallen kinderen.

Dit leidt tot een grote druk op de -stenige- openbare ruimte, die toch al zeer beperkt aanwezig is. Dit wordt nog versterkt door integratieproblematiek.

Concept De Kracht van de Provenierswijk_Toekomstvisie door bewoners - 11-04-2014

De buurt bestaat voornamelijk uit huurwoningen (sociale woningbouw). De woningtoewijzing is in handen van PWS/Havensteder.

Beheer en woningtoewijzing

Beleid van PWS/Havensteder was toewijzing volgens gemeentelijke richtlijnen. Daar hoort ook de verplichting van toewijzing aan bepaald percentage 'moeilijke' bewoners bij. (o.m. ex gedetineerden, mensen met psychiatrisch verleden), ook in de toch al problematische Jacob Lois. Er wordt wel enige rekening gehouden met het voor de buurt te grote aantal kinderen. Beleid is of wordt: meer kleine huishoudens. Ook worden mogelijkheden van meer koopwoningen onderzocht. Gewoonlijk heeft dat een positief effect in een buurt: meer zorg voor woning en directe omgeving.

2a. Sociaal economisch

Uitgangspunten	Maatregelen
• Met de voltooiing van het Centraal Station wordt de wijk steeds meer aantrekkelijk voor bovenmodale inkomensgroepen. • Dat kan een versterking van de wijk voor alle betrokkenen betekenen, zowel nieuwe bewoners als huidige bewoners en biedt ook meer mogelijkheden voor horeca en andere vormen van recreatie en service, dus werkgelegenheid.	• Woningdifferentiatie : comfortabele (duurdere) appartementen ontwikkelen en aanbieden • Creatieve zelfbouwcategorie 'lokken' met zelf(af)bouwpandjes • Vestigingsmogelijkheden verbeteren voor horeca e.a., en met name voor op kunst- en creativiteitsgerichte bedrijven.

2b. Sociaal cultureel

Uitgangspunten	Maatregelen
- Gezien de grote culturele variatie, de haperende sociale cohesie en de grote aantallen kinderen is de druk op de buitenruimte extra groot. Het is belangrijk dat hiermee rekening wordt gehouden bij woningtoewijzing en zo nodig aanpassingen in de woningdifferentiatie (meer kleine woningen). Dit met het oog op verbetering van de leefbaarheid voor alle bewoners. Dit betekent dat er een belangrijke rol is voor woningcorporatie Havensteder. - Jeugd is steeds voortdurend aandachtspunt in de Provenierswijk, en dan met name in de Jacob Loisbuurt.	- Selectief mengen, op zo'n manier dat bewoners met eenzelfde culturele achtergrond in kleine combinaties bij elkaar in de buurt (bijvoorbeeld trappenhuis) kunnen wonen. - Consultatie van direct betrokken bewoners bij toewijzing woning (bijv. in zelfde trappenhuis). Experiment opstarten. - Cultuuroverstijgende, bindende elementen/plekken opsporen en inzetten, in overleg met representatieve bewoners-afvaardiging (Bijv: creëren waterpunt(en) voor besproeien tuinen/groen in de wijk?) - Sociaal- en economisch sterkere één en tweepersoonshuishoudens aantrekken; daarbij voorrang geven aan kinderen van huidige bewoners (in het kader van mantelzorg) - Selectief toewijzen van begane grond woningen: o.a. aan ouderen, maar ook bewoners die bewust kiezen voor een woning met tuin - Overbewoning voorkomen; tijdig controleren en corrigeren - Goed functionerend jeugd- en jongerenwerk stimuleren, met name gericht op integratie, en ontmoeting div. groepen.

2c. Sociaal : demografisch

Naast het relatief grote aantal grote gezinnen wonen in de wijk ook veel (vaak alleenstaande) ouderen. Mensen die al tientallen jaren in de Provenierswijk wonen,

Concept De Kracht van de Provenierswijk_Toekomstvisie door bewoners - 11-04-2014

daar hun sociale netwerk hebben en de wens hebben in hun eigen vertrouwde omgeving “oud” te kunnen worden. Met de verkoop van de woningen in de Pauwhof, indertijd door PWS gebouwd voor senioren uit de Provenierswijk, en het verdwijnen van De Provenier als Zorgcentrum, is het aantal voor ouderen goed toegankelijke huurwoningen zeer beperkt.

Uitgangspunten	Maatregelen
• Het huidige overheidsbeleid gaat er vanuit dat zowel oudere bewoners als ook bewoners met een beperking, zo lang mogelijk zelfstandig zullen blijven wonen. • Gezien deze ontwikkeling is aandacht voor woon- en servicekwaliteiten in de Provenierswijk van groot belang • Aktiveren van ouderen en mensen met een beperking tot deelname (binnen hun mogelijkheden) aan zorg en dienstverleningen aan andere (wijk)bewoners. • Aandacht voor de eenzaamheids-problematiek bij ouderen en mensen met een beperking. • Veiligheid en sociale controle belangrijk	• Meer (begane grond) woningen levensloopbestendig maken. • Op locatie de Provenier bouwen van servicewoningen voor bewoners van de Provenierswijk: ouderen en mensen met een lichte zorgvraag. • Combineren van levensloopbestendige (begane grond) woningen met gezinswoningen t.b.v. wederzijdse zorg en ondersteuning. • Toewijzingbeleid Havensteder gericht op het levensloopbestendig maken van vrijkomende woningen. • Toewijzingsbeleid Havensteder gericht op voorrang bij woningtoewijzing voor mantelzorgers. • Een service-, zorg- en steunpunt in de wijk voor zowel mensen met een “lichte” zorgvraag als mantelzorgers. • Ondersteuning (professionele en financiële) van de Waerschut als ontmoetingscentrum voor (oudere) wijkbewoners • Maken van (verkeers)veilige routes in de wijk die zowel voor kinderen als ouderen aantrekkelijk zijn (voldoende zit- en ontmoetingsplekken e.d.)

2d. Sociaal: ruimtelijk

Uitgangspunten	Maatregelen
<i>Woningdifferentiatie, toewijzing en meer kleine woningen (met name in de Jacob_Loisbuurt)</i>	
• Gedifferentieerde wijk is leefbaarder en is ook een sterkere wijk • Woningdifferentiatie en behandeling van publieke ruimte zijn belangrijke middelen om de sociale samenstelling en leefbaarheid van een wijk te sturen. Zowel de corporaties als de gemeente spelen een hoofdrol en beschikken over middelen.	• Meer kleine woningen voor wat betreft de sociale huursector (niet voor de koopsector). • Grote woningen splitsen in de sociale huursector (niet voor de koopsector.) • Bij toewijzing begane grondwoningen rekening houden met bijdrage aan sociale controle naar de straat. • Mengen huur en koop, maar wel in 'kleine combi's' (zie mengen). • Aanbieden kant en klare koopwoningen voor bovenmodaal en casco- en kluswoningen die mee kunnen groeien. • Woningen introduceren waarin een zodanig volume en organisatie aanwezig is dat combinatie van woon- en werkruimte een optie is (aan huis werken); hiervoor zijn met name de smalste 'straatjes' in de wijk geschikt. Ombouw/nieuwbouw van Stadswoningen met boven/benedenkwaliteit is hier een optie.
<i>Hoekwoningen en functiemenging:</i>	
• Hoekwoningen waren van oorsprong winkelpanden en hebben een beeldbepalende functie in de wijk, maar zijn nu een vaak vergeten item, met veelal onduidelijke en introverte uitstraling. Dit zijn even zovele gemiste kansen en er ligt dan ook een taak voor (corporaties en) de gemeente.	• Stimuleren dat deze plekken (hoekwoningen) een meer open uitstraling en sociale en economische functie krijgen en zo een bijdrage leveren aan visuele en sociale kwaliteit van de wijk.

Ontmoeting/hoogwaardige horeca	
• Hoogwaardige horeca, mits zorgvuldig ingepast in de woonfunctie, verhoogt de levendigheid van en leefbaarheid in de wijk	• De recente ontwikkeling in de Proveniersstraat verdient navolging. Waar mogelijk en niet strijdig met de woonfunctie: (weliswaar in beperkte mate) hoogwaardige horeca of andere kwalitatief goed ingerichte ontmoetingsplekken creëren. Bijvoorbeeld op kop of verbinding van (een) singel(s), hoek van een singel met een straat.
Publieke ruimte/speelgelegenheid	
• Cultuur-neutrale ontmoetingsplekken belangrijk voor een niet-anonieme en leefbare wijk. met betrokken bewoners • Groene omgeving belangrijk voor een aantrekkelijke en leefbare wijk.	• Publieke ruimte geschikter maken voor ouderen en kinderen: veilige ouderen/kinderroutes. • Aandacht voor kinderspeelplekken: beter afstemmen op aantallen, leeftijden en gender. • Algemeen, met name 'in de straatjes': vergroenen (= verzachten). Zie ook boven. • Met name in de Jacob Loisbuurt: waar mogelijk/wenselijk: meer openbare ruimte creëren. Zie boven

